

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/37/2022
Identifikačné číslo spisu:	5110215343
Dátum vydania rozhodnutia:	30.01.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5110215343.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD., a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobcov: 1/ J. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom Ž., U. G. č. XXXX/XX, 2/ W. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom Ž., U. X. č. XXXX/XX, 3/ F. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. I. O., U. H. G. č. XXXX/X, 4/ V. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. I. O., E. V. č. XXX/X, 5/ O. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom Ž., U. N. č. XX, žalobcovia 1/ až 5/ zastúpení splnomocnenou zástupkyňou JUDr. Jankou Chorvátovou PhD., advokátkou so sídlom Žilina, ul. P. O. Hviezdoslava 68, proti žalovaným: 1/ F. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. - N., U. I. č. XXX/XX, 2/ R. W. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. - N., ul. I. XXX/XX, zastúpený splnomocneným zástupcom JUDr. Milanom Švecom, advokátom so sídlom Bratislava, ul. Hadriánova 1, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp.zn. 18C/111/2010, o dovolaní žalovaného 2 proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 16. júla 2021 sp.zn. 8Co/63/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcom 1/ až 5/ a žalovanej 1/ n e p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

I. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 18C/111/2010-716 zo dňa 08.11.2018 v spojení s opravným uznesením č. k. 18C/111/2010-784 zo dňa 24.06.2019 žalobu v celom rozsahu zamietol a rozhodol o náhrade trov konania. Rozhodnutie odôvodnil tým, že pôvodne označení žalobcovia 1/ - 3/ (V. N., nar. XX.XX.XXXX, V. N., nar. XX.XX.XXXX a O. N., nar. XX.XX.XXXX) dňa 21.05.2010 podali žalobu, ktorou žiadali, aby súd určil, že sú podielovými spoluvlastníkmi označených nehnuteľností v podieloch špecifikovaných v návrhu. Návrh odôvodnili tým, že označený žalovaný R. J. W. je evidovaný ako výlučný vlastník nehnuteľností - parc. C-KN č. XXX/X, C-KN č. XXX/X a C-KN č. XXX/XX na základe kúpnej zmluvy, pričom oni majú za to, že ich spoluvlastnícke podiely nikdy nepreviedli na žiadnu inú osobu, z toho dôvodu spochybňovali jeho

dobromyseľnosť ohľadom nadobudnutia vlastníckeho práva. Súd pripustil zmenu žaloby uznesením č. k. 18C/111/2010-445 zo dňa 02.10.2015, predmetom sporu sa stalo určenie, že žalobcovia 4/ a 5/ sú podielovými spoluvlastníkmi novovytvorených parciel na základe priloženého geometrického plánu a že špecifikovaný podiel patrí do dedičstva po pôvodnom žalobcovi 1/.

1.1 Skúmajúc vecnú legitímáciu mal za to, že aktívna vecná legitímácia je daná. Čo sa týka legitímácie žalovaných v priebehu konania zistil, že na LV č. XXXX je vlastníkom sporných nehnuteľností iba žalovaný 2/ a to na základe Z-1285/2018. Pasívna vecná legitímácia žalovanej 1/ nie je daná, keď k predmetným nehnuteľnostiam nemá žiadny vzťah, žalobu voči žalovanej 1/ preto zamietol. Žalobcovia tvrdili, že predmetné nehnuteľnosti, ktorých výlučným vlastníkom bol pôvodný žalovaný sú vytvorené z EKN parciel, ku ktorým majú spoluvlastnícky podiel. Súd mal preukázané (z pozemnoknižných vložiek č. 172, 174, 1277, pripojeného spisu sp. zn. 21D/3115/2004, ktorého súčasťou bolo rozhodnutie D/145/79-14, pripojeného spisu sp. zn. 21D/1082/2006, ktorého súčasťou bolo rozhodnutie D/15/55, darovacej zmluvy V 51044/06 a V 4681/08), že novovytvorené parcely CKN č. XXX/X, XXX/X a XXX/XX sú vytvorené z pôvodných PKN parciel, ale len z ich jednotlivých častí. Bolo nariadené znalecké dokazovanie a podľa vyhotoveného znaleckého posudku č. 9/2014 predmetné parcely EKN v k.ú. Č. v podielovom spoluvlastníctve žalobcov sa nachádzajú v oplatenom areáli bývalého družstva a predchádzajúceho vlastníka pred pôvodne označeným žalovaným - Agroregión, a.s., ktorý nadobudol notárskou zápisnicou o osvedčení o vydržaní vlastníckeho práva N 157/2000 z 03.05.2000 v celosti nehnuteľností v k.ú. Č.. Pôvodný žalovaný tvrdil, že nikdy nemal pochybnosť o tom, že kupuje nehnuteľnosti od vlastníka a že on aj jeho právni predchodcovia užívali pozemky dobromyseľne, preto došlo k vydržaniu.

1.2 Podľa notárskej zápisnice č. N 157/2000, Nz 134/2000 zo dňa 03.05.2000 (č.l. 148 spisu) právny predchodca pôvodného žalovaného a to Agroregión, a.s. Rajec predložil notárovi za účelom spísania jeho vôle a spísania jeho vyhlásenia geometrický plán vyhotovený ešte v r. 1994 na novovytvorené parcely. Zároveň s ním boli predložené aj pozemnoknižné vložky špecifikované na strane 1 citovanej notárskej zápisnice, v ktorých sú uvedení ako spoluvlastníci žalobcovia, resp. právny predchodca žalobcov 1/ až 3/ ako aj ich právni predchodcovia. V tejto notárskej zápisnici je uvedené, že od r. 1960 užíval predmetné nehnuteľnosti Štátny majetok Rajec tak, že si na nich vybudoval hospodársky dvor s hospodárskymi budovami. Následne v rámci privatizácie tento dvor a budovy odkúpil pozemkový fond a následne od Slovenského pozemkového fondu toto odkúpil Agroregión, s.r.o., ktorý vložil tento majetok do Agroregiónu, a.s. Uvádza sa, že predmetné parcely užíva Agroregión, a.s. tak, ako boli zakreslené v geometrickom pláne od r. 1960. Zároveň sa uvádza v predmetnej notárskej zápisnici, že si je vedomý toho, že pokiaľ sa ozvú pôvodní vlastníci, nebude im brániť vo výkone ich vlastníckeho práva. Podľa súdu z obsahu notárskej zápisnice vyplýva, že pôvodný vlastník (Agroregión, a.s. si bol vedomý na základe pozemnoknižných vložiek, že spoluvlastnícke právo k dotknutým pozemkom majú iní vlastníci. So zreteľom na všetky okolnosti preto nemôže byť právny predchodca pôvodného žalovaného v dobrej viere držiteľa, že mu vec patrí a teda ani lehota pre vydržanie počas jeho užívania neplynula, keďže nebola splnená podmienka dobromyseľnosti a titulu, na základe ktorej by bolo možné dobromyseľnosť konštatovať. Súd v priebehu konania oboznamoval, že sa na súde viedli obdobné konania (napr. sp. zn. 8C/256/2010, sp. zn. 27C/61/2003, sp. zn. 18C/113/2012), ktoré sú právoplatne skončené, predmetom ktorých je/bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré predmetnou notárskou zápisnicou osvedčil Agroregión, a.s. Poukázal na to, že k tejto právnej otázke zaujal už stanovisko Krajský súd v Žiline v obdobnom konaní (sp. zn. 7Co/260/2012), kde bolo konštatované, že predmetom privatizácie Štátneho majetku Rajec boli len stavby bez pozemkov. Pozemky pod stavbami boli len v užívaní a privatizačný projekt neobsahuje doklady k týmto pozemkom. Z listín vyplýva, že sporné pozemky sú pozemky, na ktorých sú postavené stavby vo vlastníctve Agroregiónu, a.s., avšak pozemky neprešli žiadnym spôsobom na štát, ani na danú spoločnosť Agroregión, a.s. a taktiež neboli splnené podmienky pre vydržanie danou spoločnosťou. Súd posúdil kúpnu zmluvu uzavretú pôvodným žalovaným za absolútne neplatnú, keďže spoločnosť Agroregión, a.s. nikdy nebola vlastníkom predmetných nehnuteľností, a preto nemohla ani previesť vlastnícke právo na pôvodne označeného žalovaného.

1.3 Podľa súdu bolo nepochybné, že pôvodný žalovaný nadobudol vlastnícke právo v r. 2000 na základe kúpnej zmluvy z 10.05.2000, ktorej vklad bol povolený dňa 22.05.2000 pod V 2099/2000, ktorú posúdil ako absolútne neplatnú, vzhľadom na to, že predávajúci nebol vlastníkom. S poukazom na následné zistenia (výsluch svedkyne F. W., t.č. žalovanej 1/, ktorá uviedla, že pri podpisovaní zmluvy im boli

odovzdané kľúče a odvtedy s manželom - pôvodným žalovaným predmetné pozemky užívala) súd skonštatoval, že pôvodný žalovaný hoci kúpil nehnuteľnosti neplatnou zmluvou, stal sa dobromyseľným držiteľom dňom uzavretia zmluvy a odovzdaním kľúčov, t.j. dňom 12.05.2000. Pôvodný žalovaný ak nenadobudol vlastnícke právo k pozemkom na základe kúpnej zmluvy zo dňa 12.05.2000, tento bol oprávneným držiteľom viac ako 10 rokov. Keďže žaloba bola podaná dňa 21.05.2010, bolo nutné konštatovať, že bola podaná po uplynutí 10-ročnej lehoty pre vydržanie. Podľa § 134 Občianskeho zákonníka sa preto stal vlastníkom pozemkov uplynutím 10 rokov pred podaním žaloby na súde. Keďže v čase vyhlásenia rozsudku je na liste vlastníctva zapísaný žalovaný 2/ titulom dedičského rozhodnutia, teda vlastnícke právo nadobudol dedením po pôvodnom žalovanom, jeho vlastnícke právo je zachované. Súd preto žalobu zamietol, nakoľko vlastníkom sa stal pôvodný žalovaný a následne jeho právny nástupca - žalovaný 2/. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 255, § 260 a § 262 ods. 1 a 2 CSP.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov rozsudkom zo 16. júla 2021 sp.zn. 8Co/63/2020 rozhodol tak, že I. rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením, ktorým žalobu zamietol vo vzťahu k žalovanej 1/ zostáva nedotknutý, II. rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením, ktorým žalobu zamietol vo vzťahu k žalovanému 2/ zmenil tak, že súd určuje, že žalobca 4/ V. N., nar. XX.XX.XXXX je podielovým spoluvlastníkom parc. CKN č. XXX/XX - zast. plochy a nádvoria o výmere 99 m² v podiele 25/60-ín a parc. CKN č. XXX/XX - zast. plochy a nádvoria o výmere 133 m² v podiele 42/64-ín v k.ú. Č.Č., ktoré boli vytvorené geometrickým plánom č. 18C/111/2010 vyhotoveným R. O. K., znalcom z odboru geodézia a kartografia zo dňa 04.06.2014, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou tohto rozsudku. Súd určuje, že žalobca 5/ O. N., nar. XX.XX.XXXX je podielovým spoluvlastníkom parc. CKN č. XXX/XX - zast. plochy a nádvoria o výmere 232 m² v podiele 42/64-ín, parc. CKN č. XXX/XX - zast. plochy a nádvoria o výmere 302 m² v podiele 42/64-ín a parc. CKN č. XXX/XX - zast. plochy a nádvoria o výmere 47 m² v podiele 4/60-ín, 5/60-ín, 5/60-ín a 1/60-ín, parc. CKN č. XXX/XX - zast. plochy a nádvoria o výmere 669 m² v podiele 42/64-ín v k.ú. Č., ktoré boli vytvorené geometrickým plánom č. 18C/111/2010, vyhotoveným R. O. K., znalcom z odboru geodézia a kartografia zo dňa 04.06.2014, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou tohto rozsudku. Súd určuje, že spoluvlastnícky podiel 50/240-ín a 20/240-ín parc. CKN č. XXX/XX - zast. plochy a nádvoria o výmere 377 m², parc. CKN č. XXX/XX - zast. plochy a nádvoria o výmere 191 m² a parc. CKN č. XXX/XX - zast. plochy a nádvoria o výmere 815 m², v k.ú. Č. a spoluvlastnícky podiel 10/60-ín parc. CKN č. XXX/XX - zast. plochy a nádvoria o výmere 47 m² v k. ú. Č., vytvorené geometrickým plánom č. 18C/111/2010, vyhotoveným R. O. K., znalcom z odboru geodézia a kartografia zo dňa 04.06.2014, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou tohto rozsudku, patria do dedičstva po poručiteľovi V. N., nar. XX.XX.XXXX, zomrelom dňa XX.XX.XXXX, naposledy bytom G. I. O., E. V. č. XXX/X. V ostatnej časti, v ktorej súd zamietol žalobu žalobcu 5/ ohľadom určenia podielového spoluvlastníctva parc. CKN č. XXX/XX - zast. plochy a nádvoria o výmere 135 m² v podiele 4/60-ín, 5/60-ín, 5/60-ín a 1/60-ín v k.ú. Č. rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením potvrdil a zároveň rozhodol o náhrade trov konania.

2.1 Odvolací súd po zopakovaní dokazovania dospel k záveru, že pôvodný žalovaný mohol mať pochybnosti o dobromyseľnom nadobudnutí nehnuteľností počas vydržacej desaťročnej doby, bolo na ňom, aby sa zaujímal, akým spôsobom nadobúda spoločnosť Agroregión, a.s., Rajec sporné nehnuteľnosti, osvedčenie o vydržaní v uvedenom čase totiž nebolo zapísané v katastri nehnuteľností, bolo predložené do katastra nehnuteľností spolu s kúpnu zmluvou uzavretou dňa 12.05.2000. Z notárskej zápisnice o osvedčení vydržania tiež vyplývalo, že Agroregión-u, a.s. muselo byť zrejme aj vlastnícke právo pôvodných vlastníkov k predmetným nehnuteľnostiam, keď bolo uvedené, že „účastník berie na vedomie, že vydanie tohto osvedčenia nebráni pôvodným vlastníkom, aby sa domáhali svojho vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, v prípade, že skutočnosti, ktoré uviedol, nie sú pravdivé“. Notárska zápisnica o osvedčení vydržania bola spísaná dňa 03.05.2000 a kúpna zmluva bola spísaná dňa 10.05.2000 a uzavretá dňa 12.05.2000, čiže len s odstupom niekoľkých dní. Aj táto časová súvislosť preukazuje, že aj pôvodný žalovaný musel mať vedomosti o vydaní notárskej zápisnice a jej obsahu, v ktorom sa konštatovala možnosť bránenia sa pôvodných vlastníkov ohľadom ich vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Pôvodný žalovaný, na ktorom bolo dôkazné bremeno, svoju obranu ohľadom vydržania sporných nehnuteľností poskytol dôkaz len svojou výpoveďou, v ktorej na otázky odpovedal v

podstate len jednoslovne a po zrušujúcom uznesení odvolacím súdom navrhol výsluch manželky ako svedkyne k tomu, že pri uzavretí kúpnej zmluvy dňa 12.05.2000 mu boli odovzdané kľúče od objektu, v ktorom sa nachádzali sporné nehnuteľnosti, teda na preukázanie toho odkedy ich užíval. K uvedenému je potrebné uviesť, že v tomto čase nebol ešte povolený vklad kúpnej zmluvy do katastra nehnuteľností, tak k uvedenému odovzdaniu nebol ani dôvod. K tomuto zápisu došlo až dňa 28.10.2008. To, že správa vykonala záznam o tvrdenom vlastníctve pôvodného žalovaného až v r. 2008, tiež spochybňuje jeho dobromyseľnosť. Pôvodný žalobca 1/ a žalobca 5/ boli pred uzavretím predmetnej kúpnej zmluvy vedení ako podieloví spoluvlastníci dotknutých častí pozemkov vedených v registri „E“ a to na základe dedičských rozhodnutí (žalobca 4/ nadobudol nehnuteľnosti od pôvodného žalobcu 1/ na základe darovacej zmluvy). Došlo tak v r. 2008 k duplicitnému zápisu v zápisoch práv k jednej a tej istej nehnuteľnosti, resp. jej časti aj v registri E, aj v registri C, na dvoch samostatných listoch vlastníctva. Keďže podľa odvolacieho súdu dobromyseľnosť pôvodného žalobcu (správne žalovaného - pozn. dovolacieho súdu) nebola ním, resp. jeho právnym nástupcom hodnoverne preukázaná, nebolo rozhodujúce či sporné nehnuteľnosti užíval, a to po určenú dobu.

2.2 Stotožniac sporné nehnuteľnosti bolo preukázané podielové spoluvlastníctvo pôvodného žalobcu 1/ ako i žalobcu 4/ k tým, ktorých sa v zmenenej žalobe domáhali. Čo sa týka žalobcu 5/ taktiež, avšak okrem parcely CKN č. XXX/XX - zast. plochy a nádvoria o výmere 135 m² v podiele 4/60-ín, 5/60-ín, 5/60-ín, 1/60-ín, ktorá nebola geometrickým plánom stotožnená. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením, ktorý nesprávne vyhodnotil splnenie podmienok vydržania vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam zo strany pôvodného žalovaného zmenil tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je aj geometrický plán č. 18C/111/2010, vyhotovený R. O. K., znalcom z odboru geodézia a kartografia zo dňa 04.06.2014, a to okrem časti, v ktorej súd zamietol žalobu žalobcu 5/ ohľadom určenia podielového spoluvlastníctva parc. CKN č. XXX/XX - zast. plochy a nádvoria o výmere 135 m² v podiele 4/60-ín, 5/60-ín, 5/60-ín, 1/60-ín v k.ú. Č., ktorý rozsudok ako vecne správny potvrdil. Zároveň rozhodol o náhrade trov celého konania, podľa § 255, § 260 a § 262 ods. 1 a 2, § 396 ods. 1 a 2 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný 2 (ďalej aj „dovolateľ“) z dôvodu, že súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP a tiež pre nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom podľa § 421 písm. a) a c) CSP, domáhajúc sa jeho zrušenia a vrátenia veci odvolaciemu súdu, uplatniac si náhradu trov dovolacieho konania. Dovolateľ namietal, že krajský súd nevyjadril svoj predbežný právny názor na prejednávajúcu sporovú vec, konal tým v rozpore s § 181 ods. 2 CSP. Krajský súd mal v danom prípade vyjadriť, prečo rozmyšľá o prejednávanom prípade iným spôsobom, ako pri predchádzajúcom rozhodovaní v tej istej veci. Krajský súd Žilina už raz ako odvolací súd o spore rozhodoval a vo svojom uznesení zo dňa 31.8.2016 vyjadril svoj právny názor k vykonanému dokazovaniu, ako aj k skutočnostiam viažucim sa k prejednávanému sporu. Krajský súd namiesto toho, aby načrtol právny stav a predložil predpokladaný výsledok ako rozhodne, robil presný opak, nekomunikoval v rámci procesných úkonov o svojich úvahách a vytváral tým pocit právnej neistoty. Tým, že sa senát odklonil od predchádzajúcej rozhodovacej praxe vlastného súdu bez toho, aby svoje postupy objasnil alebo vysvetlil v priebehu sporu a najmä v predbežnom právnom názore, zakladajú dôvod na porušenie procesných práv dovolateľa. Dovolanie je prípustné aj na základe § 421 písm. a) a písm. c) CSP, podľa dovolateľa bol porušený ústavný princíp na riadne odôvodnenie rozsudku súdu, ako aj zákonom zakotvená predvídateľnosť rozhodnutia súdu. Rozsudok krajského súdu je vyhotovený bez náležitého odôvodnenia, je nepreskúmateľný z dôvodu nedostatočného vysporiadania sa s tvrdeniami a vykonanými dôkazmi v predchádzajúcom prvoinštančnom konaní. Dovolateľ poukazuje aj na dovolací dôvod, ktorý spočíva v porušení princípu predvídateľnosti práva z dôvodu odklonenia sa krajského súdu od predchádzajúcej rozhodovacej praxe, keď krajský súd už o predmetnej veci ako odvolací súd konal a rozhodol svojím uznesením zo dňa 31.8.2016 o zrušení a vrátení rozsudku Okresného súdu zo dňa 13.11.2015 späť na ďalšie konanie. Postup súdu, ktorý rozhodol na základe prakticky zhodných skutkových okolností odlišne od svojej predchádzajúcej rozhodovacej praxe v konaniach medzi týmito účastníkmi, bez toho aby v odôvodnení vysvetlil dôvody takéhoto postupu, napriek tomu, že účastník na predchádzajúcu rozhodovaciu prax výslovne poukázal, dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces. Diametrálne

odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Tým, že Krajský súd bez riadnej a opodstatnenej argumentácie priamo rozporuje právny názor predchádzajúceho rozhodnutia, zakladá dôvod na podanie dovolania z dôvodu narušenia princípu právnej istoty a princípu legitímneho očakávania rozhodnutia.

4. Žalobcovia 1/ až 5/ a ani žalovaná 1/ sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je nevyhnutné ako neprípustné odmietnuť.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolací súd nie je súdom tretej inštancie, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (por. 9 Cdo/72/2020, 9 Cdo/260/2021), nie strany sporu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprisnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namieste je skôr restriktívny výklad (por. 9 Cdo/72/2020, 9 Cdo/260/2021).

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f) CSP.

10. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. Dovolateľ vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP videl v tom, že súd prvej inštancie nevyslovil svoj

predbežný právny názor, hoci tak mal urobiť a preto naň nemohol reagovať.

13. Podľa § 181 ods. 2 CSP po úkonoch podľa odseku 1 (najmä prednese žaloby a vyjadrenia k nej) súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu.

14. Najvyšší súd už viac krát uviedol, že cieľom ustanovenia § 181 ods. 2 CSP je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť strany už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Porušenie uvedeného ustanovenia však nelimituje stranu sporu pri realizácii jej procesných práv (1Obdo/92/2018, 2Obdo/56/2020, 7Cdo 45/2020, 7Cdo/111/2020, 9Cdo/139/2021, 9Cdo/317/2021) a nie je procesnou vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Z judikatúry ústavného súdu (sp. zn. IV. ÚS 16/2012) tiež vyplýva, že súd až v samotnom rozhodnutí vo veci, a nie v rámci postupu podľa ustanovenia § 118 ods. 2 OSP (predchádzajúca procesná úprava), vyjadrí svoj definitívny právny názor týkajúci sa konkrétnej prejednávanej veci.

15. Hoci teda odvolací súd nepostupoval v súlade s ustanovením § 181 ods. 2 CSP, z obsahu zápisnice z pojednávania pred odvolacím súdom je zrejmé, že žalovaný 2 mal možnosť realizovať svoje procesné oprávnenia (právo vyjadriť sa k doterajšiemu priebehu konania i k vykonaným dôkazom, právo reagovať na prednes protistrany), ktoré aj využil. Rozhodujúcou otázkou pre zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolacím súdom bolo odlišné právne posúdenie otázky dobromyseľnosti pôvodného žalovaného pri nadobudnutí sporných nehnuteľností, pričom táto otázka bola predmetom konania na súde prvej inštancie a zároveň tvorila aj podstatu podaného odvolania zo strany žalobcov, žalovaný 2 mal teda dostatočný procesný priestor uplatniť všetky skutkové i právne argumenty vo vzťahu k tejto otázke. Nie je povinnosťou súdu, aby strany ešte pred samotným meritórnym rozhodnutím oboznámil s tým, ako mieni vo veci rozhodnúť. Ak aj odvolací súd vo veci už rozhodol zrušujúcim uznesením, právny názor vyslovený v zrušujúcom uznesení je právne záväzný pre súd prvej inštancie. Zároveň na takto vyslovený právny názor môžu mať vplyv aj skutkové závery vyplývajúce z doplnenia dokazovania. Ak teda súd prvej inštancie znova vo veci rozhodne a proti jeho rozhodnutiu je podané odvolanie, odvolací súd je povinný vykonať nový odvolací prieskum napadnutého rozhodnutia, v ktorom sa môže odchýliť aj od pôvodného právneho názoru. Navyše zo zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu nevyplýva, že by odvolací súd v ňom vyslovil jasný právny názor o preukázaní podmienok vydržania vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam zo strany pôvodného žalovaného, odvolací súd konštatoval len to, že závery súdu (prvej inštancie) o absencii dobromyseľnosti žalovaného nevyplývajú z vykonaného dokazovania, taktiež je nesprávnym konštatovanie neuplynutia lehoty na vydržanie. Dôvodom zrušenia preskúmaného rozsudku súdu prvej inštancie však bolo nedostatočné a rozporuplné odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, keď odvolací súd uzavrel, že závery súdu (o splnení podmienok vydržania) nemožno hodnotiť, lebo nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Nešlo teda o situáciu, kedy by odvolací súd vo svojom skoršom rozhodnutí vyslovil jednoznačný právny záver k otázke splnenia podmienok vydržania a následne v neskoršom rozhodnutí by k rovnakej právnej otázke, bez zmeny skutkových záverov, či bez dostatočnej argumentácie, vyslovil úplne opačný právny záver. Zásadám spravodlivého súdneho procesu zodpovedá taký postup súdu, ktorý stranám poskytne dostatočný procesný priestor na vyjadrenie sa k podstatným skutkovým a právnym otázkam prejednávaneho sporu. Odvolací súd nariadením pojednávania a zopakovaním dokazovania postupoval v súlade so zásadami spravodlivého súdneho procesu, stranám poskytol dostatočný priestor na realizáciu ich procesných práv. V tomto smere teda nevidí dovolací súd také procesné pochybenia, ktoré by svojou intenzitou zakladali vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

16. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolateľom namietané vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil.

17. Dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval aj z § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP.

18. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (písm. a/), ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/), alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

19. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže odvolací súd pristúpiť, len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

20. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, nevymedzí právnu otázku, odvolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by odvolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., *Civilný sporový poriadok*, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382). Pokiaľ v dovolaní absentuje vyššie uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania.

21. Z obsahu podaného dovolania je jednoznačne zrejmé, že dovolateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom), výslovne odkázal na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP, z ktorého vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania, následne však uviedol len všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa jeho názoru došlo v konaní pred odvolacím súdom, namietajúc nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu a porušenie princípu predvídateľnosti práva. Dovolateľom formulované námietky sa vzťahujú na procesný postup odvolacieho súdu, v prípade ich dôvodnosti by mohli založiť vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, nezakladajú však prípustný dovolací dôvod pre nesprávne právne posúdenie v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Dovolateľ nekonkretizoval žiadnu právnu otázku, na riešení ktorej podľa jeho názoru odvolací súd založil svoje nesprávne rozhodnutie, ani nevysvetlil potrebu, aby odvolací súd takúto otázku vyriešil. Dovolateľ tiež neoznačil žiadne konkrétne rozhodnutia, stanoviská, judikáty najvyššieho súdu (ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu), z ktorých by vyplýval záver, že sa odvolací súd svojím právnym posúdením odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Dovolateľ tak v dovolaní vyjadril len svoj nesúhlas s právnym posúdením a postupom odvolacieho súdu, takýto nesúhlas však sám o sebe nie je spôsobilý založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Len polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky a ako hodnotil dôkazy, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v citovanom ustanovení (9Cdo/248/2021, 9Cdo 73/2020, 9Cdo 121/2020).

22. Dovolací súd poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. apríla 2022 sp. zn. I. ÚS 215/2022, ktorý uviedol, že „k odmietnutiu dovolania pre nesplnenie náležitostí zadefinovania dôvodu prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku ústavný súd považuje za potrebné dodať, že

aj keď jeho súčasná judikatúra uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu (I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 291/2021).

23. Hoci dovolací súd konštatuje neprípustnosť dovolateľom uplatneného dovolacieho dôvodu, v snahe poskytnúť dovolateľovi odpoveď na jeho námietku nedostatku odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu konštatuje, že táto nie je dôvodná, nakoľko odvolací súd v bode 15. odôvodnenia svojho rozsudku dostatočne podrobne a zrozumiteľne uviedol podstatnú právnu argumentáciu, ktorá ho viedla k záveru, že pôvodný žalovaný nebol pri nadobúdaní sporných nehnuteľností dobromyseľný, rozhodnutie odvolacieho súdu preto nemožno považovať za arbitrárne či nepreskúmateľné.

24. V preskúmvanej veci podľa názoru dovolacieho súdu nemožno prijať iný záver, ako ten, že dovolateľ uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a), c) CSP (nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom) nevymedzil spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP; nenastolil, neformuloval, nepomenoval právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ani neuviedol, v čom spočíva nesprávnosť jej riešenia, ale iba spochybnil správnosť procesného postupu odvolacieho súdu.

25. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného 2 v časti, v ktorej namietal vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), c) CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

26. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalobcom 1/ až 5 a žalovanej 1/ ich náhradu nepriznal, pretože aj keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinil žalovaný 2/ (§ 256 ods. 1 CSP), žalobcom 1/ až 5 a žalovanej 1/ žiadne preukázané trovy dovolacieho konania nevznikli (R 72/2018).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.